Ч. 283 (11.534). Львів, пятниця 21. грудня 1928. Pocztowa opłata ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Гол. Редактор приймає від 11–12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Після румунських виборів.

Львів, 19. грудня 1928.

Наші читачі знають уже з коротких телеграм загальний вислід виборів до камери (парляменту) і сенату в Румунії, знають, що національно-селянська (цараністична) партія вийшла при цих виборах переможцем на цілій лінії. Дотеперішні можновладці, румунські лібералі, не маючи опори в масах, не маючи більше й державної машини в своїх руках, провалилися соромно. Ще гірше вийшли інші партії, які здобули дуже малий відсоток голосів і мінімальну скількість мандатів. З меншостей виявили велику національно-політичну свідомість і виробленість одинокі мадяри, які й здобули більшість в кількох семигородських виборчих округах.

Офіціяльний вислід виборів до камери, оголошений міністерством внутрішніх справ, такий: націонал-цараністи 348 мандатів, мадяри 16, лібералі 13, група Авереску-Йорга 5, група Лупу 5. Кузісти і комуністи не здобули ні одного мандату. Цілком подібне відношення сил виявилай й вибори до сенату. І тут нац.-цараністи здобули понад три четвертих голосів і відповідну до того скількість мандатів, і тут одинокі мадяри виявили себе суцільним, свідомим своїх прав, національним бльоком.

Деж в такому разі представництво інших національних меншостей? — спитає стурбований читач. Чи крім мадярів нема вже в Румунії ніяких меншостей, чи нема там українців, руських, болгар, німців, жидів? Чи всі ці народи не виявляють там ніякої активности, що в списі новообраних послів не видно їх представників?

На це питання така відповідь: Усі ці народи чи пак їх політичні партії звязалися при виборах з одною з румунських партій, очевидно в першій мірі з нац.-цараністичною, бо румунський виборчий закон (про що ми вже писали) сконструований так, що малі групи мають дуже малі шанси провести своїх заступників до законодатних установ. Так поступили в даному разі українці, москалі, німці й жиди (про болгар інформацій не маємо), те саме зробила й соціял-демократична партія. Тому в числі 348 нац.-цараністичних послів є 9 соц.-демократів, 8 німців, кількох жидів і кількох українців.

Щодо українських представників, то досі нам відомо про вибір двох українців послами до камери, а саме ред. Костя Кракалії й учит. Григорія Андріяшука. Оба вони вийшли на Буковині з лісти нац.-цараністичної партії. Натомісць невідомо нічого про вибір українських послів з Бесарабії, хоч там були теж українці на лістах пануючої тепер партії. Про Мармарощину й говорити не приходиться. При сенатських виборах перейшов на Буковині мабуть теж один українець-цараніст і одинокий представник Української Національної Партії, д-р Володимир Залозецький, що кандидував теж на лісті урядової партії.

Якби там не було, слід ствердити, що вислід цих виборів для українців в Румунії дуже сумний. По числу населення повинніб українці в Румунії мати що-найменше двацять своїх представників у камері, а тимчасом там буде їх ледви кількох. Ще сумніша справа з того боку, що українське населення в Бесарабії і в Мармарощині не проявляє ніякої активности, до якої не збудили його навіть останні вибори. Взагалі український нарід в Румунії, що з виїмкою Буковини не має майже ніякої власної інтеліґенції, не грає хочби в приближенні тої ролі в політиці й житті румунської держави, яку повинен би грати з уваги на свою чисельність і своє економічно-господарське значіння.

В напрямі розбудження активности українського елементу в Румунії повинні працювати тепер передовсім новобрані українські посли й сенатори, в чому повинна піддержати їх вся свідома українська інтеліґенція. Бо тільки праця над власним народом, будження його нац. свідомости й підношення його культурного рівня доведе до того, що румунські можновладці примушені будуть рахуватися з нашим народом принайменше так, як рахуються з мадярами. Отся праця над рідним народом — це найважніше завдання українських послів і сенаторів, а з ними й цілої української інтеліґенції в Румунії. Після знесення виїмкового стану (себто стану облоги) й виїмкової цензури відкривається перед усім українським громадянством в Румунії вдячне поле до праці.

Саботаж українізації в УСРР.

Радянська прокуратура підтримує саботажників.

На Радянській Україні тягнеться вже пять літ (від 1923 р.) процес українізації всіх державних установ. Що це таке ця урядово декретована українізація? Чи це може відмосковлювання України? Нічого подібного. Проти цього протестують самі комуністи. Вони зводять своїми заходами офіціяльну українізацію до того, щоби в урядових установах писали всі урядові папери українською мовою та урядували по українськи з тими сторонами, які до урядовців по українськи звертаються.

Наслідком того в державних установах по містах помітне дуже дивоглядне явище. Назовні установи українські, всі папери пишуть в них нібито й по українськи, дарма, що макаронічною мовою, але між собою всі урядовці комунікуються тільки по російськи. Російська мова звенить в усіх радянських установах України, бо в іншій урядовці між собою не порозуміваються. Чому воно так? Тому, що всі державні уряди обсаджені по містах у великій переваві москалями і змосковщеними жидами. Українців в установах найменше. Москалям і жидам, очевидно, не можна заборонити порозумівається між собою в російській мові, бо для москалів вона є рідною мовою, а жиди за таку її вважають. А чи можливий вихід з такого положення? Певно, що можливий. На місце москалів і впертих в обстоюванні прав своєї „рідної" (очев. московської) мови жидів требаб приймати українців. Одначе цього там не роблять, бо всі українці підозрілі в „контрреволюції".

З уваги на повище не треба дивуватися, що під тим оглядом (під оглядом українізації) діється навіть у серці України, Києві, такі дивогляди, що на них з обуренням реагує навіть радянська преса. Ось у київській „Пролетарській Правді" з 16. грудня є ціла стаття на тему: „Хто нехтує законом про українізацію?" В статті наведений, мов то й дрібний на перший погляд, але на ділі дуже важний і багатомовний факт саботування українізації одним (і чи тільки одним!) урядовцем київської української державної опери. Цеж куріоз! — скажете. Ні, не куріоз, а дійсний факт, описаний київською радянською газетою: українська київська опера має урядовців, що саботують українізаційні декрети. А-ле річ не тільки в тому, що якийсь урядовець української опери саботує українізацію, а головно в тому, що того саботажника все покриває і бере в оборону управа української і зукраїнізованої опери і не тільки вона, але навіть державна прокуратура!

З названої статті „Пролетарської Правди" довідуємося подрібно про те, що головний бухгальтер київської опери Лозинський саботує українізацію ще від осени 1926 р. по нинішний день і в тім допомагає йому дирекція опери. Ще в 1926 р. київська комісія по провірці українізації звільнила його за те з посади, але дирекція розпорядження не виконала. В січні 1927 р. та сама комісія рішила звільнити його протягом 3-х тижнів. Разом з ним рішила звільнити ще двох урядовців опери, а саме Улітовського й Ольховича, теж за саботування українізації. Дирекція опери і тим разом постанови комісії про звільнення не виконала. Зате звернулася з проханням до окружної комісії, щоби йому продовжити речинець українізації. Комісія потверджує свою попередню постанову, але Лозинський далі остає на службі. У своєму письмі до комісії зобовязався Л. зложити іспит до 1. 4. 1927 р. та минув і квітень 1928 р., а він свого зобовязання не виконав.

„Чому це так? — питає автор статті і рівночасно відповідає: Чи не тому, що хоч адміністрація опери **протягом цієї річної боротьби двічі видавала накази про звільнення з посади Лозинського** (в лютім і грудні 1927 р.), повідомляючи про це окружну комісію, проте ці накази так і залишилися тільки на папері, а звільняти його ніхто й не думав".

Дістав Лозинський ще й четверту постанову комісії про звільнення і тоді він відноситься до центральної комісії по справам українізації до Харкова, щоби вона йому продовжувала речинець українізації. Вона на це годиться і повідомляє про те київську окружну комісію. Коли ж від цієї останньої дізнається, як виглядає ціла історія з українізацією Лозинського, тоді касує свою постанову та рішає Лозинського звільнити.

„Проте — пише автор статті — бухгальтер Лоз. працює в опері й досі, не зважаючи на всі постанови окр. комісії, окрвиконкому, центральної комісії при Раді Нар. Комісарів УСРР, ба й на закони уряду в справі українізації. Бо він працює з дозволу директора опери. До речі окркомісія **двічі передавала справу до прокуратури, щоби притягнула адміністрацію опери до правної відповідальности, але ця справа, вилежавши довгий час у прокуратурі, так і скінчилася без ніяких наслідків, а головний бухгальтер Лозинський і далі ні кує ні меле, а тільки посміхається, походжуючи по коритарах в опері**. Виходить, що бухгальтер сильніший за всі закони. Так може хоч широкі кола громадянства — кінче розчарований автор М. Лютий — розвяжуть оцю загадку, що воно за вчинок адміністрації опери: чи несвідоме ломання й нехтування законами в справі українізації, чи справжній злочин"!

Випадок такого саботажу, як бачите, незвичайно яскравий. Ні закони ні комісії впертого русотяпа не можуть привести до порядку, а **прокуратура** теж по його боці. Ціла організація саботажу! Глум і кепкування над усім, над цілим правопорядком! І все те через незамінних москаликів. І чомуб бухгальтером опери не міг бути українець, а далі чомуб директором її теж не міг бути такий українець, що не підтримував би саботажника? На це можете собі на основі сказаного дати аж надто ясну відповідь. Попри те треба зазначити, що цей маркантний випадок в опері не є і не може бути відосібнений. Таких випадків організованого при допомозі радянської прокуратури саботажу українізації є тисячі, особливо по економічних установах і по урядах трестів. Отже що краще: відмосковлювання України, чи українізація впертих і ворожих до українізації москалів? На нашу думку далеко доцільніше відмосковлювання, хочби з уваги на зберігання в пошанівку самого авторитету влади.

За океаном.

Протестаційні віча в Канаді.

В неділю 4. листопада ц. р. відбулося у Вінніпегу в Інституті „Просвіта" величне Листопадове Свято, а вже 8. листопада комітет українських товариств скликав українське населення на протестаційне віче в справі львівських подій. Віче було дуже численне, на ньому промовляло богато бесідників. Предарну промову виголосив придніпрянець ген. Сіневич, від українського жіноцтва виголосили різкі промови-протести п-і М. Угриник та Е. Сеник і п-а М. Бурянин. Віче приняло довшу резолюцію, яку вислано до прем'єрів Канади і Вел. Британії та до Ліґи Націй. Цим вічем започатковано цілу низку протестаційних віч, які відбуваються тепер по всіх осередках української еміґрації. На великому вічу в Едмонтоні, Альберта, що відбулось 18. м. м., промовляв м. ін. український посол до центрального (домініяльного) парламенту Канади Михайло Лучкович.

Протести „Провидіння".

Українське католицьке асекураційне допомогове т-во „Провидіння" з осідком у Філадельфії, що має свої відділи в цілих Злучених Державах, на своїм місячнім засіданні дня 15. м. м. ухвалило протест проти погромів, доконаних на львівських установах. Цей протест вислано до президента Злуч. Держав, до держ. секретаря Френка В. Кельоґа, а також до англійських і німецького амбасадорів.

Американець про Україну.

Американський журналіст Фарнел, діяч американського Червоного Хреста, що був недавно на Вел. Україні, а перед тим ще в Польщі, приготовляє книжку про положення українського народу під Польщею. Книжка вийде в Америці.

Нова українська газета в Канаді.

В Едмонтоні, в провінції Альберта, зачала недавно виходити нова тижнева українська газета п. з. „Західні Вісти". Редактором часопису є Володимир Кисілевський, відомий з писань в Канаді і в старому краю. „Західні Вісти" редаговані цікаво. Особливо замітні тим, що подають богато вістей з українського життя в Канаді, а навіть зі Злучених Держав. Адреса газети: **Western News, 9755 Jasper Ave. Edmonton. Alta.**

Трагічна смерть емігрантів.

У місті Ню Бритен, Конн., в Злуч. Державах, в хаті українського емігранта П. Біндзьо мешкали три комірники і син господаря. Називалися вони: О. Максим, Лесь Глишак і Михайло Грант. Глишак мав жінку й діти в краю, Максим також, а Грант жив з батьком, котрий в ту ніч був на роботі. Один з комірників згасив у ночі газову лямпу, але не закрутив добре і газ почав виходити на хату. Всі в часі сну подусилися і лікарська поміч вже нічого не вдіяла.

Миколаївський „атентат" у Берліні.

(Допис з Берліна.)

„Миколаївський жарт" у Берліні, про який у нас була вже згадка, мав мати, як нам доносять з Берліна, далеко іншу ціль, яка й булаб осягнена, якби дійові миколаївські жартуни пп. д-р Бернат і Маріян Маєр були зручніше взялися до діла, а берлінська поліція не подбала про швидке розкриття страшного українського „атентату". Таємничий подарок, доручений берлінському кореспондентові краківського „Іл. Курєра Цодзєннего", п. Геллерові, був вимірений не проти його безприкладної відваги тай не для публіцистичної реклями, **а проти української еміграції** у Берліні, яка дуже не на руку польським шовіністам. Панове Бернат і Маєр, кореспонденти „Курєра Познаньского" й варшавського „Експресу" й „Курєра Червоного", відомі із своїх живих „симпатій" до українства, думали на празький зразок звалити свій „атентат" на третього курієрівця, Геллера, на „вправних у таких справах" українців і використати його проти берлінської української кольонії або бодай для „компромітації" українства перед спокійною німецькою публикою.

Як тепер виявилося, обидва панове кореспонденти **негайно** після одержання небезпечного пакету п. Геллером **звернулися з відповідними „інформаціями" до німецької преси** й усюди з цілим авторитетом постійних представників великих щоденників **запевняли, що атентат вийшов з українських кол**, подібно як миколаївські атентати у Львові та Кракові. Частина, що правда, дуже незначна німецької столичної преси, між іншим неприхильний нам „Берлінер Тагеблят", що недавно тому виступив з відомими протиукраїнськими й русофільськими „ревеляціями", поспішилася теж, не провіривши справи, пустити в світ бажані „інформації", які в деяких газетах розрослися вже навіть до вісток про арешти скомпромітованих українців. Рівночасно з тим панове кореспонденти негайно заалярмували свою польську пресу, яка з насолодою в окремих виданнях повідомила своїх читачів про те, що і в Берліні поляки не мають спокою перед українськими атентатами. І хто знає, який оборот узялаб ця справа, якби не берлінська поліція, яка дуже скоро зорієнтувалася в цій справі й викрила дійсних справців, що щойно тепер, по кількох днях, призначених на агітацію проти українців, призналися до свого жарту, що мав начебто зробити п. Геллера популярним.

Вислід справи відомий. Пп. д-р Бернат і М. Маєр мусіли покинути свої закордонні „плянцуфкі" й вернутися до менше небезпечної диплеоматичної праці у себе дома, показавши наглядно світові, якими методами послугується навіть велика польська преса в поборюванні українців. Може після цього заграниця буде обережніша з оголошуванням польських інформацій, особливо про українські справи, хоча інформації ці напр. у Німеччині походили від осіб з німецькими прізвищами або навіть німецького походження.

По широкому світі.

Куліддж заявив, що Америка готова приняти участь і в дальших працях підготовчої комісії для справи розоброєння.

Народня фракція внесла в Райхстаг законодатний проєкт, згідно з яким вотум недовіря для кабінету може приневолити уряд до димісії лише тоді, коли його висловлять дві третині голосів.

Німеччина підписала є Литвою торговельний договір на 5 літ на однакових правах для громадян обох держав.

Ґенерал Доос покидає в марті 1929 р. політику і стає банковцем з менту, коли кінчиться речинець виконування його обовязків заст. президента.

Британський уряд заплатив Америці в грудні на рахунок воєнного довгу 94 міл. долярів.

Добро „Просвіти" — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Як повинно виглядати „Діло"?

На цю тему ведуться балачки від року 1881, себто від дня, коли цей часопис побачив галицьке світло. Ведуться на зборах, празниках, іменинах, у каварнях і установах, по домах і вулицях. Як тільки нема на світі землетрусів чи воєн, а в Галичині трусів чи виборів — балачка зараз сходить на „Діло".

— Скажіть мені, пані добродію, що з тим „Ділом"? Тільки літ істнує, а виглядає як би перший рік?!

— То, панедію, фактично незвичайно цікава квестія. Бо прошу...

І починається аж любо...

Сорок сім років — час навіть для повільних галичан великий. За пів віку і в нас можна дійти до ясних висновків, заключень та спрецизованих домагань. Не кажу про національну, економічну чи якутам політику, бо до цього треба нам довшого часу, але про те, як повинна виглядати газета, це вистарчаюче.

Думаю собі: Коли цілого пів віку йшли балачки на тему, як повинно виглядати „Діло", то можна вибратись по людях і зібрати їх погляди. Напевно будуть однакові.

Посадив я „Діло" на цензурі і пішов збирати.

Одна особа (панночка) сказала так:

— „Діло" для мене за нудне. Требаб конечно веселого кутика, жіночих мод і бодай що-дня один малий фейлєтон, але... нежонатого фейлетоніста.

Друга особа (політик) сказала:

— За мало політичних статтей, а за богато „віців". Вступні статті за короткі, тому непотрібно намагаєте великими фейлєтонами. Час раз уже з тим покінчити.

Третя особа (емерит) сказала таке.

— „Діло" може й добре — не знаю, бо дрібний друк не дає мені можности перевірити це. Пишіть що хочете, але друкуйте великими буквами.

Четверта особа (письменник) висловилась так:

Зменшіть політичні статті, дайте цікаві великі фейлєтони... (тут поклепав свою теку!) і пишіть уже раз літературною мовою.

Тихий, а ревний діяч уявляє собі „Діло" так;

— Статті повинні бути більш революційні, бодай такі як у „Галицькім Гайдамаці". Цензура — дурниця, головно — шкварити скільки душа забажає.

— А які ще зміни проєктуєте? — питаю.

— Бодай пять-десять дарових примірників до „Бесіди"!...

Урядовець української інституції:

— „Діло" за сухе. Йому треба чогось живого, цікавого... Дописи з товариств, білянси, заклики до складок, справоздання, — ось що далоб газеті свіжість і цікавість.

Молодий чоловік:

— В „Ділі" тільки статті про політику, кооперацію, „Рідну Школу", а фейлєтони нудні, як стара панна. Спорту! Спорту нам треба! Пишіть більше про спорт!

Кооператор:

— Нині все під знаком кооперації. Пишіть більше про кооперацію, а все буде добре.

— — — — — — — — — —

Такі менш-більш відомости позбирав я по світі. За пятьдесять літ істнування газети кожний читач виробив собі власний погляд і напевно навіть за пятьдесять літ не зрезигнує з нього.

Але ніхто, бодай між рядками не натякнув: „Ділові" бракує чотири сторінки друку, а дві сторінки анонсів.

Галантіон Чіпка.

Вічевий рух.

Віче зльоквідованих службовиків і емеритів у Станиславові і Дрогобичі.

Дня 16-го грудня ц. р. відбулося в Станиславові заходом основників секції Товариства „Взаїмна Допомога" віче в справі неприйнятих до служби б. службовиків австрійської і російської держави та в справі емеритів. Провідником віча вибрано п. Слюсарчука, а на заступника

М. ВОЗНЯК.

З романічних епізодів Панька Куліша. 7)

(Продовження).

З найближчого листу з 30. жовтня 1858 р. довідуємося, що його написав Куліш більш ніж пів року по попередньому. Тут іще сильніше виступає елемент кохання. Цей лист тісно звязаний своїм змістом із попереднім. Ось що писав тут Куліш: „Більш од півроку не обертав я до Вас мого слова, кохана сестро Александро Григорийовно. А чом не обертав? трудно й сказати. Чи знаєте, моя люба панночко, що я послав до Вас отой щирий лист, да й жаль мені стало. Чи так то воно прочитається, чи так то воно зрозуміється як писалось! Бо що-ж! нігде правди діти: знаю я Вас тілько з лиця да з голосу, а душу Вам свою вкладую, або не свою, а таку, которій би я всім серцем і всіми мислями по...онився. Сього ніхто не знає, да й Вам байдуже, що чоловік шукає по світу свого святого ідеалу і, де що знайде хоть трошки на його схоже, зараз, як та квітка до сонця, обертається туди серцем і віґує легко, як мала дитина, і душею радіє і розумом перед своїм кумиром никне і страшно йому глянуть на його зневіряючись. Де голос озветься до його мов би з глибокої і божественної душі, — уже в його серце не на місті. Де чиста красота майже перед ним ніби тілько краєм небесної одежі своєї, — уже роєм перед його очима гудіють космині божі дива, которими живе, которих до скону жадає всяка артистична душа. Отже вважайте, кохана сестро, що хто читає або слухає речі нашого брата так, як усяку щоденную річ, тому здається вона чудною, коли не кумедною. Та-ж сама особа, до которої вона обернута, не розобравши, з якого жерела рине гаряче слово, вознегодує ще, як посмів чоловік так близько до неї приступити! „Один тілько матиме право так з моїм серцем розмовляти, і тим одним кому б ні довелось, а вже не йому бути!" От що вона скаже. А ми, в простоті свого серця, инше тиї справи житейські розбіраєм: ми смілою рукою беремо своє добро всюди, де його знаходимо. Тілько-ж за сю смілость несемо почасту сурову кару од людей, і почасту глумлять вони над нашим серцем і толкують його пориви на щоденний лад. Тим-то, виявивши перед Вами свої муки душевниї і жажду того, що зоветься чистим щастям, да пославши свій лист, засумовав я тяжко: на що було мені таке писати? що з сього вийде? яка з сього користь буде не то мені, да й сестрі моїй, у котору я вкладаю свою душу? і що-ж то за жажда? чи вона праведна перед розумом? Та пора вже минулась для мене, щоб серцем до дівочого серця промовляти. Красного слова мало: треба молодою красою перед милим дівочим поглядом сияти. Тогді знайдеш любий привіт і любу одповідь, і нікому не буде дивно, що чоловік статечний до молодої краси, як муха до меду, липне. Бо як там ні міркуй, а під тим артистичним поглядом на названу сестру знайдеш і сам жажду кохання, которої убога жизнь не наситила, не вдовольнила, і не будь того да иншого, то може-б іще й не таку повів із сестрою розмову. І чи багато-ж сього в мене віку, що стоїть на межі молодих літ із пониклою старостю? Нехай упливе собі тихо туди, куди давно вже поплили мої рожеві квіти. Буде й того, що серце ще раз заколотилось по давньому і дало ознаку, що воно ще не заніміло. Подякую любу сестру мою, що приснилась молодим сном мені там якось літом. Хиба-ж сього мало? Да й за се нема в світі достойної плати! Вона здалась мені моїм святим ідеалом: в її образі чиста небесна краса ніби майнула перед моїми очима краєм своєї ризи. Подякую душею милу сестру мою за те, що вона єсть на світі, да й замовкну на віки. Бажав я Вашого портрета, а послі й того перестав бажати. І так зовсім, зовсім викинув був із голови любі розмови з Вами і сподівання. Ходив я по швейцарським горам, упиваючись иншою красою, — красою природи, і гнав од себе образ Ваш серед рідної Вам країни, чудовної Швейцарії. Ангелом святим витав він надо мною, да моє серце не вміє любити по ангельськи: чую в йому дуже багато гарячої крові. Тим-то й гамовав я його довгою мовчанкою. Довідався я з жалем, а не з радостю, що Ваш портрет чекає мене в Петербурзі. Здавсь він мені од Вас милостинею старцеві. Не так би Ви дали мені його в иншу пору; не з таким правом получив би я його од Вас, бувши Вам рівнею. А тепер на що він мені? хиба щоб був щодня мені докір од його? хиба не те, щоб поглядаючи на його, на калиновий міст озиратись да гукати мислями:

Верні́теся, літа мої, хоч до мене в гості! —

„Оттак-то, кохана сестро! Заплатив я великим смутком за ті розмови щирні, которі необачно посилав до Вас на папері. І вернувсь я в Петербург, і прочитав Ваші листи, і прочитавши, тілько зітхнув і покивав головою. Глянув я на Ваш портрет: милий образ, да не той, що в мене в серці сияє. Не вподобав я Вашого портрета; Ви не такі були, як по залі колись ізо мною ходили. Коли треба мені, то вже не такого портрета. Нехай би він до мене молодим сміхом засміявся і золотим голосом озвався: отто буб би мені портрет! Сховав я його і замовк ізнов, тілько дві книжечки послав коха..им моїм сестрам. І мовчав би до віку, коли-б не Ваше письмо із Калюжинець. Хто Вам нашептав те, що там написано поміж словами? Бачу, бачу і серцем чую, що з Вами діється. А Ви думали — так то воно просто увійти в береги живні, послі весняної безкрайої повідії... Ваш голос тревожить мою душу. Нема й Вам щастя, нема долі між людьми. Не чув я нічого про те, що Ви питаєте; а видно, щось гарне, коли споловхнулось і Ваше серденько. Нашіптьже мені, коли вже так, усю щиру правду. Я вповав, що Вам таки Бог пошле пару і Ваше щастє семейне з..спокоїть мою душу. Аж ні, Ви все ще, як та голубиця Ноєва, не знаєте, на яку віточку сісти і де безпечно гніздечко звити. Бідні мої дівчата-українки! на що ви цвітете такою пишною красою? Хто Вас там бачить серед безлюдного степу? Хто, Вас побачивши, зложить ціну Вашому серцю?...

(Продовження буде.)

п. Орвищука. На вічу був присутний посол д-р Степан Біляк і делегат зі Львова голова Т-ва „Взаїмна Допомога" п. Дмитро Колісник. Посол д-р Біляк виголосив обширний реферат про ратифікацію міжнародніх постанов в справі неприйнятих службовиків та емеритів, представив суперечність цих постанов з поль. емеритальним законом, як також працю Української Парляментарної Репрезентації і її боротьбу за втрачені права. Після реферату д-ра Біляка забрав голос голова Т-ва „Взаїмна Допомога" п. Дмитро Колісник, який здав звіт з діяльности Товариства від його заснування до цього часу і візвав присутніх вступати в члени станиславівської Секції Товариства. Після дискусії зібрані ухвалили одноголосно слідуючі резолюції: 1) Зібрані на вічу українські альокавтовані службовики і емерити в Станиславові дня 16-го грудня 1928 р. висказують подяку Українській Парляментарній Репрезентації за дотеперішню діяльність у справі альокавтованих службовиків і емеритів. 2) Зібрані взивають Українську Парляментарну Репрезентацію, щоби доложила всіх старань для прискорення і виборення належних альокавтованим службовикам і емеритам прав. Віче закінчено в год. 3-ій попол.

Таке саме віче відбулося дня 9-го грудня в год. 12-ій в пол. в Дрогобичі. Реферував посол д-р Іван Блажкевич.

Ріжні вісти.

СОЙМ.

Обструкція клюбу ББ.

На засіданні сойму дня 18. грудня було н. і. третє читання внесення Нар. Клюбу в справі відложення обовязуючої сили декрету президента держави про устрій судівництва до дня 1. січня 1930. Клюб ББ постановив не допустити до ухвалення того проекту в третім читанні і тому хопився обструкції. Тому висилав на трибуну цілий ряд бесідників, що навіть не мали правничого образування, лише на це, щоби продовжувати в безконечність наради сойму.

Вкінці таки сойм приступив до голосування над проектом закона в третім читанні. В поіменнім голосуванні принято проект закона 162 гол. проти 108. По оголошенні висліду голосування віцемін. Цар в імени уряду зложив заяву, що з огляду на становище сойму, який відкинув внесення на переслання справи до правничої комісії, а опісля в ІІ. і ІІІ. читанні ухвалив проект закона про відложення — уряд зставляє собі вільну руку користати з уповажнень, які містяться в уст. 81 § 1. розпорядку про устрій судівництва, що торкається переходу до судівництва офіцерів суд. корпусу.

На цьому перервано засідання. Найближче засідання, котрого точного речинця маршалок не визначив, буде по святах, мабуть 10. січня. Маршалок побажав послам веселих свят і щасливого Нового Року та замкнув засідання.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Дня 18. грудня на раннішні засіданні бюджетової комісії, в голосуванні над бюджетом мін-ства справедливости приняли низку українських і жидівських внесень на скреслення в бюджету кількох позицій.

Опісля комісія в присутности мін. Світальського і віцемін. Червінського приступила до дальшої дискусії над бюджетом мін-ства віросповідань і освіти.

Пос. Ґрінбавм, сказав, що звіт референта виглядає так, начеб Польща була одинокою на світі чисто національною державою. Референт зовсім промовчав шкільництво нац. меншостей. Мін-ство освіти належить до них властей, котрі вважають, що обмеження жидів із царських часів іще обовязують у Польщі. Утворення спец. департаменту меншостевого шкільництва розвязало би багато труднощів.

Промова пос. Хруцького.

В імени Українського Клюбу говорив про освітні справи українського населення пос. **Хруцький**. На основі статистики доходить бесідник до висновку, що українське населення постійно упосліджуване в ділянці народнього шкільництва. Українська дітвора взагалі не має доступу до шкіл, бо школи основують у місцевостях, у яких зосереджується польське населення. Вигляди для українців в освітній ділянці на будуче сумні. Українці мають, як виходить із цифрових даних, найбільший приріст дітей, що потребують шкіл, а найменше надії, щоби здобути відповідну їх скількість. Опісля бесідник обговорює справи організаційного стану шкіл, справу утраквістичних шкіл, торкається справи приноровлювання приписів лекс Грабський, котрого дух і далі покутує в шкільництві. Приватне українське шкільництво переслідують, таксамо переслідують культурно-освітню діяльність „Просвіт". Із фахового шкільництва українці не можуть користати, бо ці школи є в більших промислових осередках. У середнім шкільництві треба занотувати упослідження українців, а передовсім вдаряє недостача середніх жіночих заведень. Вкінці бесідник домагається управильнення справи українського університету.

За врахування служби з часів українсько-польської війни.

До соймової бюджетової комісії вплинуло дня 18. грудня внесення Українського Клюбу в справі зарахування часу служби за української влади до платень і емеритури. Зреферування цієї справи поручили пос. проф. Кшижановському.

ПЕРЕД ЗМІНОЮ КАБІНЕТУ В РОМУНІЇ.

Новий румунський парлямент збереться 22. грудня. Рівночасно наступить зміна теперішнього кабінету. Мін-стр закорд. спр. буде вибраний президентом палати, а його місце займе теперішній мін. вн. справ Вайда. Теку мін-ства вн. справ обійме мабуть сам. премієр Ман а бо мін. фінансів.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА В БЕРЛІНІ.

В Берліні згоріла 4-поверхова камяниця, в якій була фабрика целюльози і радіових приналежностей. 30 робітників рятувалося на крівлю фабрики, а звідтам на п.даше сусідного дому. Іншим робітникам дорога ратунку була відтята, коли полумя обняло сходи. Огнева сторожа вирятувала 17 людей на розпостерті полотна, а 35 було ранених п.дчас того, як у переполосі скакали на вулицю. Власник фабрики Гавліцький, що зломив собі обі ноги, помер у шпиталі. Є чутки, що кількох людей згинуло в огні.

ВІЙНА В ПІВД. АМЕРИЦІ ЗДЕРЖАНА.

Ген. секретар Ліги Націй дістав від болівійського міністра закорд. справ телеграму, заадресовану до предс. Ради Л. Н. Бріяна, що болівійські війська одержали приказ припинити воєнну акцію, але державтися дефензиви. Телеграма повідомляє, що Параґвай зарядив мобілізацію 18—28 літніх.

У ню-йорських політичних колах побоюються, що до війни можуть вмішатися Бразилія й Арґентина.

СТРАЙК ЗАЛІЗНИЧНИКІВ У ЛЬВОВІ.

Робітники залізничих варстатів І. і ІІ. кл. і паровозів у Львові ухвалили приступити до страйку в звязи з дорожнею та домагатися виплати 13-ої платні. Профсоюз залізничників ухвалив візвати робітників приступити до праці. Одначе тої ухвали робітники не приняли до відома. Загалом із робітниками електрівні страйкує около 2000 осіб.

У звязи зі страйком приїхав до Львова контрольор залізниць з рамени мін-ства комунікації Ренбінський.

НОВИНКИ

— **З нинішним числом розсилаємо почтові складанки, призначені для пересилки ювилейного дару „Просвіті".**

— **Вечір для вшанування 40-літньої літературної праці А. Чайковського** відбудеться дня 21-го ц. м. точно в год. 7.30 веч. у салі Лисенка.

— **Студенти „Просвіті".** Дістаємо такого листа: Студенти медики, зібрані на ширших сходинах дня 8. грудня рішили одноголосно, що з нагоди ювилею 60-літнього істнування Т-ва „Просвіта" всі члени Т-ва „Медична Громада" вступають у члени Товариства „Просвіта". Рівночасно взивають усі студентські товариства в краю і за кордоном піти їх слідом і не словом, а ділом доказати розуміння ваги цього Товариства. За Видія: Кушнір Роман, голова; Осінчук Роман, секретар.

— **Різдвяні ферії в українських школах.** Львівська Шкільна Кураторія видала розпорядок, щоби цього року Різдвяні ферії в школах, що святкують тільки гр.-кат. свята, тривали від 5. до 15. січня включно, а крім того день 24. грудня виїмково був вільний від науки.

— **Композиторський концерт** Я. Ярославенка відбудеться в Перемишлі, в салі „Народнього Дому", в пятницю дня 21-го ц. м. На програму концерту складаються сольові та хоральні твори, а також і дуети до слів Франка, Шевченка, Лепкого, Пачовського, Черкасенка, Вороного, Олеся й ін. В концерті візьмуть участь хор мішаний хору „Перемиського Бояна" п-і Софія Стадник (сопран), артистка українських театрів, п. Іван Гешів (барітон) і сам композитор.

— **Ревізії.** Дня 4-го грудня ц. р. в часі, коли люди вибиралися до церкви на Богослуження, поліція перевела ревізії в Журавині біля Лютовиськ, шукаючи за зброєю і паперами. Переводили ревізію лише в членів Т-ва „Союз" і членів читальні „Просвіти". Перевели ревізії в голови „Сокола" Андрія Басараба, у голови читальні Івана Гаврила, у секретаря обох них Товариства Миколи Витичака, у начальника „Сокола" Юрка Моркалина і члена виділу Різака. Ревізія не найшла нічого. — В четвер дня 13. грудня ц. р. перевела поліція основну ревізію в руханково-пожарничім т-ві „Луг" у Кошелеві. Ревізію переводили в селянина М. Палюха, в хаті якого містилося т-во „Луг" задля недостачі власної домівки. При ревізії забрала поліція всі книги т-ва „Луг".

— **Невинно посуджений на волі.** Дня 17. ц. м. по чотирократнім відрочуванні розправи ставав перед ІІІ. сенатом окр. карн. суду у Львові молодий господар Левко Панас з Карова, що мав у грудні мин. року стріляти в лісі до гаєвого Еміля Кота в Карові з наміром його убиття. Еміль Кіт зізнав під присягою, що він пізнав Левка Панаса, як той стріляв до нього з віддалі 10 кроків. Свідки зізнали теж під присягою, що Л. Панас критичного дня і в критичній хвилі лежав хорий у себе дома. Суд звільнив Левка Панаса від вини і кари. Розправу вів радн. Завістовський, обвинувачував прок. Гіртлер, а успішно боронив обвинуваченого адвокат д-р Давидяк.

— **Не розуміє по українськи.** Дня 1. ц. м. мала відбутися судова розправа перед львівським повітовим судом С. ІІ. поміж двома українськими сторонами, а саме Ксенею Гураль (за мужем Шевчук) і Настею Штокайло (обі з Грибович). Заступник позваної **д-р Давид Соболь** (вул. Красінського 18) зажадав перекладу позву на польську мову, бо він „по українськи не розуміє". Українське громадянство повинно собі добре затямити прізвище цього адвоката, що не хоче розуміти по українськи, хоч береться за добрі гроші заступати українських клієнтів. Наші сільські інтелігенти повинні вплинути на населення в тому напрямі, щоби воно звертлося за правничими порадами і правною обороною до таких адвокатів, що не потребують перекладчиків. У Львові маємо досить наших українських адвокатів, що кожному клієнтові дадуть добру раду, та що найважніше, то з якого свого клієнта не скривдять при вимірі гонорару, з чим не рахуються зовсім чужі адвокати. Краєна пора повчити людей, щоби звертатися тільки до своїх адвокатів.

— **Процес за промову.** Пишуть нам: На підставі донесення повітового комісаря в Сколім потягнула львівська прокуратура до судової відповідальности п. Агатона Добринського за виголошену ним промову в дні 22. липня 1928 р. на гробах Січових Стрільців на Маківці.

— **Небезпечний парк** це львівський парк Кілінського від хвилини, коли починає смеркатись. На одну пару наречених, що вибралась там вечером на прохід напали невідомі бандити і покалічили її валанками та ножем.

— **Материнські трагедії.** Скількість дівчат, що позбувається своїх незаконних дітей, зростає в краю непомірно. У Львові вбила свою дитину служниця Летта Ганн, яку відставили до шпиталя. — У селі Перевня (Сокаль) 18-літня дівчина задушила дитину і закопала в лісі, тому, що батько дитини покинув її і втік до Арґентини.

— **Ріжні вістки.** У Вишеградах помер у 68 році життя князь Дмитро Голіцин „Муравлін", бувш. муж довіря Миколи ІІ., член держ. Думи, діяч і письменник. — У Відні перестав виходити „Екстраблят" що виходив 57 літ. — Упав з літака і вбився визначний швайцарський летун Ельзессер. — На підставі останніх даних в Шікаго є тепер 114.000 повних неграмотних. — Шеф англійський консуль Льофорд у Китаю якого перенесли з Чіфу до Амой, є підозріння що його зірвали бандити. — У Шікаго помер відомий американський пейзажист Уольтер Блекмен. — У Рязані скінчився процес проти шайки бандитів, що тероризувала рязанську округу і мала на совісти 13 убивств, 28 підпалів і 38 грабіжей. 6-ох засудили на розстріл. — Міжнародній летунський конгрес у Вашингтоні вручив Ліндберґові золоту медалю за найбільші заслуги у воздухоплавстві за 1927 р.

— **Гокей на леді.** У Відні почались міжнародні змагання гокею на леді. Перший бій звела дружина ліґи університету з Кембрідж з праським „Лявтенніс-Клюбом". Виграли англійці у відношенні 4:2, 1:1, 2:1, граючи весь час зі значною перевагою над чехами, які розчарували спортовців. На другий день та-ж англійська дружина грала з „Віденським союзом совгія" і скінчила розіграною 2:2. Підчас змагань йшов великий сніг. Було 2000 осіб.

— **Шпигунська біржа.** „Нвес Вінер Журналь" друкує серію споминів ріжних осіб, що грали першорядну ролю в шпигунській праці підчас війни. Цікаві, між іншими інформації полковника Тібена, бувшого провідника контр-розвідки в австрійській армії. Він пише: „Вже з самої природи жінки краще підготовлені для шпіонажі. Німеччина мала спеціальний інститут оснований в одній нейтральній державі, що звався „шпигунською біржою". Там платили гарні гроші за добрі інформації. Найкращими „силами" цього інституту були жінки: француженки, англійки, німки та московки. Я знав особисто з 1000 шпигунок. На підставі списків, які в мене збереглись досі, я склав таку таблицю соціяльного становища шпигунок: великих княгинь 2, княжен, герцогинь, маркіз 14, графинь, баронес і інших аристократок 47, жінок міністрів, послів, дипльоматів і політиків 186; були між ними загальновідомі прізвища, а проте про їхню працю не знала навіть найближча рідня".

— **Політична грамота.** У „Комсомольській Правді" з 9-го ц. м. читаємо: На фабриці імені Леніна в Ленінграді комісія політичної перевірки комсомольців ствердила, що яких 100 робітників є політично неграмотними. Комсомольця Т. М. питали: „Яка в нас верховна влада? — Не знаю, мабуть Риков. — „А хто такий Риков?" — Предсідник Комінтерну. — „А що це Інтернаціонал?" — Така пісня. — А комсомолка Т. Б. на запит: „Яка ріжниця між буржуазною державою і нашою совітською?" — „Там був цар, а в нас зїзд совітів".

— **Вчені ідіоти.** Таку гарну назву найшов майбутнім московським академік Покровський. У „Вечірній Москві" він перестерігає перед новими молодими вченими, що мають заступити теперішніх. Ці молоді так захоплені спеціялізацією, що крім неї не знають нічогісенько. Дійшло до того, що одна аспірантка, яка студіювала фізіольогію не мала найменшого поняття про теорію Дарвіна. Якби московський професор робив свої досліди в нас, то дійшов би може до висновку зовсім противного: що більшість знає всього потрохи, а не має ніодної спеціяльности.

— **Небувалий процес.** Перший раз в історії судівництва муж домагався розводу з жінкою на тій підставі, що вона зрадила його з... маревом. Громадянин Шікаго Бойгем заявив у суді 12-го ц. м. таке: „Два роки тому моїй жінці приснився один молодий мущина. Цей сон повторявся її щоночі. Врешті марево осміліло її. Моя жінка довго боролась зі спокусою, але врешті призналась мені, що його кохає. Це марево розбило мое родинне життя. Це марево відобрало мені кохану жінку. Вона зрадила мене і я не можу з нею довше жити".

Жінка Богейна признала́сь, що зрадила свого мужа з сонним мареном. Судця рішив, що святі основи подружжа нарушені і проголосив розвід. Що буде, коли завтра знайдеться в нього ще десять пар, які заявлять про таку-ж зраду?

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер 2.-го, г. 7·30 веч. „Зломана драбина".

Кіна.

„Аполльо": „Буря".
„Лев": „Золота ліден" з Біллі Дов.
„Оаза": „Зоря таверни".
„Палас": „Кохання в природі".
„Фатаморгана": „Вежа кохання" Джон Берімор.

З концертової салі.

Святочний концерт у честь Шуберта.

Память століттіх роковин смерти Франца Шуберта вшанували наші товариства „Львівський Боян" і „Муз. Тов-о ім. Лисенка" святочним вокально-камеральним концертом, який відбувся дня 7. грудня в салі Лисенка. Вступне слово виголосив д-р С. Людкевич. В короткім річевім рефераті подав він найбільш характеристичні риси у творчости Шуберта, підносячи в першу чергу його значіння як мельодиста, який в тому напрямі не мав собі рівних. Не без впливу було тут і напів славянське походження Шуберта. Предсідник згадав також і про значний вплив Шубертівської музи на наше музичне життя взагалі і на наших композиторів (як Вербицький, Матюк і інші) зокрема.

Відтак слідували поодинокі точки програми, яку розпочато „Гимном" на сольовий квартет і мужеський хор в супроводі фортепяну. Не зважаючи на те, що хор „Бандуриста" з відомих причин був сильно здекомплетований, особливо в тенорах, все таки не почувалося нарушення звукової пропорціональности поодиноких голосів хору, який представився з доволі корисному світлі. Я звернув би увагу лишень на те, що подвійна обсада сольового квартету голосами ріжної краски, хоч і гарними, як в даному разі — порушила в дечому кольоритну рівновагу, а також надто може повільне темпо затирало суцільність мельодійної лінії твору.

З черги п-на Дарія Бандрівська відспівала низку менше відомих у нас, а проте дуже характеристичних пісень Шуберта. Чимраз більшу популярність, якою тішиться у нас вже тепер та молода співачка, завдячує вона не тільки доволі гарним голосовим прикметам та незвичайно гарній приємній красці голосу, але в немешній мірі й наскрізь пережитій і тонко відчутій інтерпретації, яка ціхувала виконання кождої пісні. Вроджена музикальність помагає їй викликувати відповідне враження навіть у таких піснях, які менш підходять під її голосові прикмети, як прим. „Die Allmacht", яка вимагає незвичайно широкого, могутнього голосу. Одначе вміле користування динамічними і виразовими середниками дозволяє співачці перенести потрібне степенування ефекту. На мене особисто найглибше враження зробили дві прекрасні середні пісні, а саме: „In der Ferne" (що як твір, який викликує такими простими середниками таке неперехожне враження, можна поставити в однім ряді з відомою піснею „Doppelgänger") і друга: „Lachen und Weinen". Доволі музикально акомпаніювала співачці п. С. Лісса.

Виконане проф. Т. Шухевичем, д-ром Р. Кришталевським і П. Пшеничкою вірове тріо B-dur виказувало не тільки солідне технічне підготовлення, але і значну працю над детайлічним опрацюванням музичної сторони. Під тим оглядом особливо гарно вийшли дві середні частини — повільно і скерцо. У першій частині початкові акорди супроводу у фортепяні, як і при реприсі, виходили дещо за сильно. Одначе ціність викликала справді гарне враження, яке тим більше треба цінити, коли зважиться, які трудноші має до поборення такий ансамбль, який у нас складається з правила „ad hoc".

Звуково вповні вирівняним виявив себе жіночий хор, який відспівав із значною дозою настроєвої ніжности „Бог — защита моя".

Піаністка п-на В. Божейко виконала і глибоко відчула у нас рідше гране „Moment musical" A-dur, відтак „Impromptu fis-moll" (перегнане дещо в темпі і через те не таке зрівноважене у вирваі) та незвичайно трудну, хоча не всюди для піаністки вдячну, предовгу „Wanderer-Phantasie", яка при всіх своїх поодиноких прекрасних партіях все таки не залишає якогось суцільно-піднеслого враження і заломлюється особливо при кінці. Одначе і тут піаністка мала широке поле до виявлення своїх технічних засобів і фізичної видержаности, а в інтерпретації мала доволі богато щасливих моментів.

Концерт закінчено виконанням „Пісні побіди Міріям". Хоча сольова партія вимагає здекларовано драматичного голосу, то й тут вийшла солістка п-на Дарія Бандрівська вповні побідоносно й абстрагуючи від де-кого не так форсованого, як радше дещо неприродного атакування тонів, з легкістю перебивалася, особливож — у високих позиціях навіть крізь фортісіма мішаного хору. Хор „Львівського Бояна", піддержаний членами „Бандуриста", держався під кермою п. Ів. Охримовича дуже добре. Фортепяновий супровід спочивав у певних руках проф. Б. Кудрика.

Взагалі цей концерт випав удачно, а на салі панував увесь час якийсь милий, теплий настрій. Почувалося, що виконавці з пієтизмом поставилися до своїх завдань, а також слухачі, які тим разом прибули в значному числі, з увагою і вдоволенням прислухувалися поодиноким точкам програми, нагороджуючи виконавців щирими оплесками і змушуючи їх до надатків. Дуже гарний і щасливий був помисл, коли то солісткам вечера скарбник „Львівського Бояна" д-р Дзерович замісць квітів вручив письменні подяки і коротко зазначив: Замісць квітів на „Рідну Школу"...

Василь Барвінський.

Приготовляйтеся до „Коляди" на „Рідну Школу".

Зближаються свята Різдва Христового, а з ними традиційна „коляда" для „Рідної Школи". В тій цілі громадянство повинно відповідно приготуватись а саме:

Кружки „Рідної Школи", читальні, Соколи, Луги, Церковні Братства і інші організації та Комітети підготують хори старших, молоді, діточі та орхестри (на дутих інструментах, на скрипках, мандолінах і т. п.) з гарними колядами і щедрівками, які в кожній громаді підуть колядувати на „Рідну Школу".

Одначе під „колядою" не треба розуміти тільки саме ходження „партій" по селі зі співом. Як нема кому співати, то й без співу можна обійти село і зібрати „коляду" на „Рідну Школу".

Також треба подбати, щоби кожна кооператива, кожна молочарня, кожне товариство і підприємство та кожна організація зложили від себе дар на „коляду для „Рідної Школи". Рівнож припильнувати, щоби доходи з усяких улаштувань у місяці січні як: аматорських театральних вистав, концертів, чайних вечорів, просфори, вертепу і т. п. пішли виключно на „Рідну Школу", **бо місяць січень є місяцем „Рідної Школи"!**

Вкінці заздалегідь подбати, щоби ніяка місцева установа не уладжувала своєї збірки в часі „коляди", а всі якінебудь заколядовані гроші відійшли до Головної Управи „Рідної Школи" у Львові, Ринок ч. 10.

Заразом подаємо до відома, що всі 3 воєвідства (львівське, тернопільське і станиславівське) дозволили Головній Управі „Рідної Школи" на прилюдну збірку в часі Різдва Христового. Обіжники в тій справі і уповаження друкуються й розсилаються на повіти.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ":
Ілля Кокоруда вр. голова. **Теодор Мартинець** вр. секретар.

З судової салі.

Сензаційний процес у Кремянці.

(Кореспонденція з Кремянця.)

I.

Дня 14. грудня ц. р. почався в Кремянці на виїздній сесії Рівенського Окружного Суду незвичайно цікавий кримінальний процес. На лаві обвинувачених засіло шість осіб, в тім числі двох православних священиків — Степан Веселовський і Дмитро Наливайко. Прізвища інших обвинувачених такі: Шаган, Франчук, Мисько і Дубчак. Всі вони обвинувачені у вбивстві Максима Ярмусевича, громадянина кремянецького передмістя Чугалі, заможного міщанина і 80-літнього старця. Вбивства довершено 8. березня 1926 р. Обвинувачені правосл. священики Веселовський і Наливайко були зятями покійника і обвинувачені вони за те, що намовляли до вбивства свого тестя, щоби швидше дійти до посідання його майна. Інші обвинувачені в наслідку тієї намови доконали вбивства.

В часі слідства всі обвинувачені крім Веселовського признались до вини. На судовій розправі признався до вини один тільки Франчук. Він твердить, що вбивства доконав за намовою свящ. Наливайка. Далі подає всі подробиці про те, як доконано вбивства. Їх подам у слідуючих кореспонденціях.

Наслідком того, що в справу вмішано двох правосл. священиків (їх уже позбавлено священьства), яких громадська опінія вважає головними спричинниками вбивства, то процес викликав не тільки у Кремянці, але й у цілій епархії велике заінтересування. Люди юрбою вистоюють під судовим будинком та ходять по вулиці чекаючи, коли то вестимуть з вязниці до суду чи з суду до вязниці „закованих отців". На розправу до салі публики не пускають тому, що саля дуже тісна. Одначе розправа є явна.

М. Я.

II.

Процес, про який коротеньку кореспонденцію подав я в попередньому числі, закінчився вечером 16-го грудня, а нині, себто 17., в 11-ій годині дня прочитано вирок. З 6-ти обвинувачених суд признав невинним тільки одного Ант. Дубчака; решту засуджено так: Веселовського та Наливайка (б. священиків) і Франчука на 12 літ тяжкої вязниці, Миська на 10 літ і Шагана на 4 роки. Всіх їх позбавлено громад. прав, крім Шагана, до котрого застосовано амнестійний закон і зменшено кару на третину. Прийняли засуд обвинувачені без особливого зворушення, бо сподівалися більшої кари.

М. Я.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Заходом Забавового Гуртка при Т-ві „Зоря" уладжується в суботу, дня 22.XII. 1928 р. **Гостину св. Николая.** Початок в год. 6-ій веч. — Подарунки приймається щоденно від 7—9 веч. в Т-ві. 1122 1—2

Важне для учительства! Пригадуємо, що з днем 31. грудня ц. р. минає речинець внесення подань до Комісії Верифікаційної для тих товаришів(ок), котрим попередна Комісія усіх минулих літ служби не признала. Український Клюб поставив у цій справі відповідне внесення в Соймі, але досі воно не було предметом нарад Комісії. Одначе без огляду на вирішення поставленого внеску, нехай кожний інтересований подбає предложити владі прохання, щоби йому заверифікували службову перерву.— **Правна Оборона при В. П. У. У.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Видавничої Спілки „ДІЛО"
Кооперативи з обмеж. порукою у ЛЬВОВІ,

відбудуться дня 29. грудня 1928 о год. 5. попол. в льокалі Редакції „Діло", Ринок 10. II. пов.

зі слідуючим порядком:

1. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
2) Звіт з діяльности за роки 1926/27 і 1927/28.
3) Звіт Контрольної Комісії.
4) Затвердження білянсів за роки 1926/27 і 1927/28, та розділ чистого зиску.
5) Вибір 7 членів Надзірної Ради та 3. заступників.
6) Вибір 3. членів Контрольної Комісії.
7) Внески і запити.

2—3 **Надзірна Рада.**

За редакцію відповідає Василь Мудрий. **Видає Видавнича Спілка „Діло".** **З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.**